

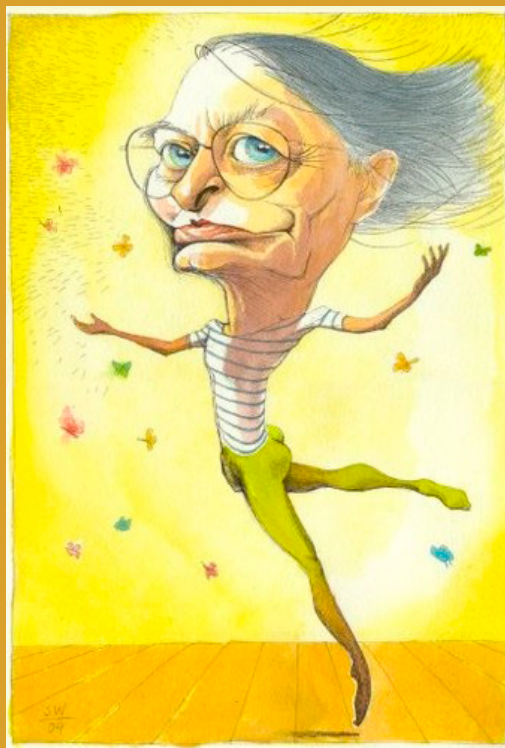
Theo Knippenberg's

Bb

mini-Bulkboek[®]

De Schrijver

Een estafette vervolgv verhaal door
Harry Mulisch, Gerrit Komrij, Adriaan van Dis,
Maarten 't Hart, Remco Campert, Marga Minco,
Hugo Claus en Joost Zwagerman.

Hoofdstuk 5

Remco Campert
Het leven
een droom

Remco Campert

Het leven een droom

Dit is het vijfde hoofdstuk van het schrijversfeuilleton, geschreven door Remco Campert.

Inhoud

Korte inhoud van het voorafgaande	3
Het leven een droom	5
Verhaal achter het verhaal	13

Colofon

©1989, 2012, 2017: Alle rechten op dit feuilleton berusten namens de gezamenlijke auteurs bij Theo Knippenberg, Amsterdam. Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, digitaal of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Theo Knippenberg.

Dit bulkboek is vormgegeven door Natascha Frensch (www.natascha-frensch.nl) en samengesteld en ingeleid door Theo Knippenberg (theo@knippenberg.nu).

Korte inhoud van het voorafgaande bij hoofdstuk 4

(Door W. G. Klooster)

Veertig jaar na Matthijs de Schrijvers roman *Weerzin* stuurt Mies van Waerden-Hattum (alias 'Bep') aan Ton Botvanger zijn ongepubliceerde verhaal 'Een vaderlandse roman'. 'Bep' komt in beide voor. De 'lector' Botvanger - de 'ik' - laat zich door een in Hippolytushoef gepost dreigbriefje niet weerhouden de Van Waerdens in Parijs te bezoeken. In hun jlatgebouw loopt een zich weghaastende Nederlander in witte regenjas met een map van De Schrijver Botvanger omver; de Van Waerdens en Botvanger overmeesteren de (ook witgejaste) maat van de dief.

Op het Instituut van de letterkundige prof Jaap Wansloot ontvangt Botvanger een brief uit Suriname, van 'Mattheus Scriverius', die zich van intriges distantieert. Hij gaat bij de detective-schrijver Hendrik Werker te rade. Rond de vingers van diens rechterhand zit een touwtje, een geheugensteuntje, legt Werker uit. Zij observeren Ego in De Wintertuin. Als Werker zich bij Ego's disgezelschap heeft weten te voegen, trekt een indringer, in witte regenjas, rond hen een groene verjlus, Ego en zijn vrienden besmeurend. Werker, achter de man aan, ontbiedt Botvanger naar Parijs. In de trein beroofd door een betoverende jongeling speurt deze in Parijs vergeefs naar Werker.

Bij de afwezige Van Waerdens valt een wonderlijk getik te horen, evenals in het museum ernaast, waar hij al eerder was (het enige in Parijs zonder electriciteit!). Er straalt nu een felle gloed omhoog. Botvanger krijgt een briefje met het verzoek 's ochtends op de brug tussen Ile St. Louis en Ile de la Cité te zijn. Een half uur te vroeg, ziet hij er een dode vrouw opvissen in een witte regenjas, met daarop een groene lus (een algensliert). Het touwtje om de vingers van haar rechterhand blijkt een plantenstengeitje. De Van Waerdens zijn afgereisd. In Nederland krijgt Botvanger bezoek van een oudere studente met een voltooide scriptie over De Schrijver. Zij bekent het manuscript plus Mies' briefje, en de Surinaamse brief, tijdens bezigheden van een witgejaste schoonmaker uit zijn bureau te hebben genomen, en, na copiëring, weer te hebben teruggelegd. Nu blijkt het verdwenen! Om de stelling te toetsen dat Van Waerden De Schrijver is, besluiten ze met een voorwendsel een kijkje te nemen op grootindustriële Van Waerdens scheepswerf. Op een bloembaksokkel in de hal daar staat: "Aangeboden door het personeel aan de 'jongen uit Hippolytushoef." Er hangt een groepsportret, met daarop onder andere Van Waerden, Mies (ook wel Miep), Wansloot en Ego! Botvanger herkent er ook twee al eerder ontmoete onverlaten op, nu zonder witte regenjas! Op een andere foto staan de eerdergenoemde vier en een onbekende. Personen uit *Weerzin* (Lucas van der Zee, Koos, Freek en Bep)? Maar Wansloot lijkt er niet bij te passen. Kopperlith, lid van de directieraad, geeft hun een gedenkboek, waarin 'ook defoto's, en een

korte biografie van Van Waerden, 'De jongen uit Hippolytushoef. De onbekende op de laatste foto is de oudste lasser in het bedrijf, Molenbrug. Bij dok A worden ze bijna geraakt door een stuk ijzer, maar ze vinden de man, bij vier anderen (één heet Koos). Men weet niet meer wie Matthijs werd genoemd, Van Waerden, Wansloot of Ego. Achterin het gedenkboek staat een gedicht van De Schrijver, dat spreekt van stakingen en iemands dood tussen de loodsen. Dit herinnert Botvanger aan een verwijzing in 'Een vaderlandse roman' naar sexuele contacten in een loods. Waarom heeft Wansloot nooit de identiteit van De Schrijver onthuld? Het had hem kunnen helpen toen het bij het professoraat ging tussen hem en Botvanger.

Een Surinaams schip ligt bij een drijvend dok afgemeerd.

Remco Campert

Het leven een droom

‘Pak ‘m, die neerlandicus!’

‘Wat? Wat? Nee! Aaaaaah!’

Talloze handen grepen mijn lichaam beet dat in de vlag van Suriname was gewikkeld. Het dundoek zat strak als een dwangbuis om me heen, alleen mijn hoofd stak eruit.

Men begon mij te jonassen. ‘Eén...’

Een fractie van een seconde zag ik het met betekenisvolle, maar onontcijferbare woorden volgeschreven scheepsdek, daarna in een flits de grijnzende gezichten die aan mijn beulen toebehoorden en ten slotte, op het hoogtepunt van de zwaai, ver onder me de woeste donkere zee waarvan de golven reikhalzend omhoog krulden en weer terugvielen.

‘Twee...’

‘Tonnie! Tonnie!’

Iemand riep me. Maar het was te laat.

‘Drie! In Ego’s Naam!’

En daar ging ik, eerst nog even de zwarte hemel in, toen in een rechte val omlaag, de zwelgende golven tegemoet.

‘Tonnie! Word wakker! Je droomt!’

Twee armen hielden mijn van zweet druipende bovenlichaam beschermend omklemd. De echo van de ijselijke gil die ik in mijn droom had geslaakt klonk in mijn hoofd.

‘Tonnie? Ben je wakker?’

Suzies stem bleef aandringen en onwillig liet

de droom me los.

Ik trapte laken en deken van me af en ging op de rand van het bed zitten. Ik knipte het bedlampje aan, maar het plotselinge licht deed mijn ogen pijn en ik doofde het weer. Het was nog volop nacht en omdat we erg laat naar bed waren gegaan, moest de droom, die zo noodlottig eindigde, me bijna onmiddellijk nadat ik in slaap was gevallen bezocht hebben.

‘Zal ik een glaasje water halen?’

‘Nee, laat maar. Blijf maar liever even hier.’

Ze kroop over het bed naar me toe, legde een arm om me heen en kustte me troostend in mijn nek.

‘Foeh...’ blies ik. ‘Wat een nachtmerrie. Een van de betere.’

‘Wat droomde je dan?’

‘Vreselijk. Ik droomde dat ik neerlandicus was.’ ‘Wat?’

‘Neerlandicus. En dat ik in de vlag van Suriname werd gerold en overboord gesmeten. En nog veel meer.’

Haar hand zwierf over mijn borstkas, plukte aan een paar haren.

‘Niet doen. Het was een zwarte vlag met allemaal witte sterretjes erop.’

‘Maar zo is de Surinaamse vlag niet.’

‘Dat weet ik wel. Maar tóch was het de Surinaamse vlag. Je weet hoe dat is in dromen. Ga alsjeblieft niet mijn dromen corrigeren.’

‘Nou zeg. Je hoeft niet zo bazig tegen me te doen. Mag ik ook nog wat zeggen!’

‘Niemand zegt dat jij niets mag zeggen. Je moet je alleen niet met mijn dromen bemoeien.’

‘O, maak je geen zorgen. Ik zal me nooit meer met wat dan ook bemoeien. Stel je voor.

Duizendmaal excuus.’

‘Typisch iets voor vrouwen. Bijzaken opblazen.’

‘Typisch iets voor mannen. Kunnen er niet tegen als ze worden tegengesproken. Dan wankelt hun wereldbeeld.’

‘Dit heeft niets met tegenspreken te maken of met wie er gelijk heeft of zoiets. Dit is gewoon mijn droom en die was zoals hij was. Snap je dat niet?’

‘Nee, daar ben ik als vrouw te dom voor.’

‘Tjesusen.’

Hoe waren we in deze kribbige conversatie verzeild geraakt? En hoe kwamen we er weer uit, zodat we weer zo snel mogelijk op het eigenlijke onderwerp, mijn droom, terug konden komen. Ik was ervan overtuigd dat mijn droom van groot belang was en dat het niet goed voor me zou zijn als ik me niet met de betekenis ervan bezighield. Dit was geen droom geweest zoals andere dromen, die je, mocht je al ontwaken, na je te hebben omgedraaid of een plas te hebben gedaan alweer vergeten was. Op zijn best wist je de volgende ochtend nog datje iets had gedroomd, maar wát viel niet meer terug te roepen, als je dat al zou willen.

Ik moest dus zo snel mogelijk vrede stichten, want niets is fataler voor de concentratie dan een zeurderige ruzie, die over niets lijkt te gaan, maar die in werkelijkheid een paar fikse stenen des aanstoets verhult. Maar als we die nu te voorschijn zouden brengen, waren we natuurlijk nog verder van huis.

‘Hee Suzie: zei ik. ‘Dit is onzin. Laten we ophouden met ruzie maken.’

Ze gaf geen antwoord.

‘Toe alsjeblieft.’

‘Dat zég je nu,’ zei ze, ‘maar morgen begin je

weer. Er zit je al dagen iets dwars. Eigenlijk sinds we hier in huis zijn is er steeds iets.’

‘Je weet hoe dat komt.’

‘Ja, ik weet het, maar ik begrijp het niet.’

‘Nog één keer dan: we zitten hier in het huis van je vader en moeder, die ik niet de eer heb te kennen.’

‘Praat normaal.’

‘In een prachtige in de duinen boven Den Haag gelegen villa die toebehoort aan de ouders van mijn geliefde sinds twee maanden, Suzanne van Waarde, een van de mooiste en begerenswaardigste schepsels die ooit op mijn pad .. .’

‘Ik vind het niet grappig.’

‘Goed dan. Ik lig in het bad van je ouders, ik drink de wijn van je ouders, ‘s avonds kijk ik televisie in de stoel van je vader met mijn benen op de stoel van je moeder en...’

‘Dat wéten ze toch allemaal niet.’

‘... en ik slaap in hun bed met hun dochter. Stuk voor stuk dingen waarvoor ze me niet hebben uitgenodigd. En dat bevalt me niet. Ik voel me een indringer.’

‘Ze weten van niets. Het enige wat ze weten is dat ik op het huis pas, terwijl zij in St. Tropez op de boot champagne zitten te drinken met wat tweederangs filmsterren en een paar nieuwe welgestelden zoals Herman Zuur.’

‘Dat doet er allemaal niet toe. Ze hebben me niet gevraagd om hier te zijn. Daar gaat het om.’

‘Voor iemand van zevenentwintig praat je als een oude lul.’

‘Voor iemand van drieëntwintig praat jij als een kind van elf.’

‘Toen ik elf was noemden we dat een jij-bak. Als je het hier zo vreselijk vindt ga je maar

terug naar Amsterdam.’

‘Ik kan je hier moeilijk in je eentje laten zitten.’

‘Doe niet zo heilig.’

‘Toe Suzie, luister nou .. .’

Tussen de bedrijven van ons gekibbel door probeerde ik beelden vast te houden van mijn droom. Weer zag ik het scheepsdek waarop de woorden stonden geschreven die ik niet begreep. Als ik maar lang genoeg doordacht zou hun betekenis me een keer duidelijk worden. Dat scheepsdek, besefte ik plotseling, was een manuscript. En zou die vlag van Suriname er dan op wijzen dat het manuscript in het Sranang was geschreven? Dat zou ook meteen verklaren waarom ik de woorden niet kon lezen, want ik was die taal niet meester.

Het was beter, voor ik me aan interpretaties waagde, dat ik me de hele droom zo helder en feitelijk mogelijk voor de geest haalde. Maar daarvoor was het nodig dat de onenigheid met Suzie zo snel mogelijk werd beëindigd. En daar was maar één snelwerkend middel voor.

Suzie was met haar rug naar me toe gaan liggen en deed er het zwijgen toe. Ik ging achter haar liggen en legde een verkennende hand op haar heup. Ze duwde mijn hand weg en schoof een stukje van me af - niet erg ver, omdat ze anders uit het bed zou vallen.

Opnieuw stuurde ik mijn hand in de richting van haar onwillige lijf. Opnieuw werd hij weggebonjourd. ‘Hou op.’

‘Suzie, het spijt me. Ik geef toe dat ik niet erg aardig was. Het komt door die nachtmerrie.

Die zat me dwars, maar het is nu over.’

‘Echt?’

‘Echt.’

Nu liet ze mijn hand toe. Ik kuste haar op haar oor. Ze maakte een knorrend geluidje en draaide zich om. Ik streekte haar rug en haar billen, maar toen haar hand die langs mijn dijen omhoog was gekropen zich om mijn stijve pik sloot, was mijn reactie heftig en tegengesteld aan waar we beiden op uit waren.

Ik trok me met een ruk terug en ging overeind zitten.

‘Wat is er nu weer?’

Bij Suzies aanraking had ik me opeens haarscherp een voorval uit mijn droom herinnerd dat zich afspeelde voor ik mijn roemloos einde in de golven tegemoet ging. Enigszins gegeneerd recapituleerde ik de droomscène. Ik zat in een trein. Tegenover me zat een man van mijn leeftijd, genre mooie jongen. Hij keek me recht in de ogen, ik voelde zijn knie tegen mijn knie, zijn hand bewoog over mijn dijbeen omhoog naar mijn wild kloppende erectie ...

Ik stond haastig op, maakte licht in de slaapkamer en trok de ochtendjas van meneer Van Waarde aan, Suzies vader. Zijn dochter sloeg me met opgetrokken wenkbrauwen gade.

‘Ik moet die droom opschrijven,’ legde ik uit.

‘Als ik het niet doe dan blijft hij me de rest van de nacht in de weg zitten. Het spijt me.’

‘Alles spijt je,’ stelde Suzie vast. ‘Doe alsjeblieft het licht uit en maak me niet wakker als je weer in bed komt. Als je tenminste van plan bent weer in bed te komen.’

Ik snelde de kamer uit naar Van Waardes werkkamer.

Parijs! schoot me te binnen. Ik zat in die trein omdat ik naar Parijs ging. En ik was

op weg naar Parijs omdat ik daar iets of iemand moest zoeken of bezoeken. Opeens zag ik voor mijn geestesoog in schrijfletters de naam 'Van Waerden' verschijnen. Vreemd of misschien ook wel niet: zo goed als dezelfde naam als die van Suzies vader. Alleen, hoe kwam ik op die rare ae. Chic op z'n Hollands, net als de -ck. In Hollandse romans waarvan ik in mijn nog korte leven de lectuur niet helemaal had kunnen vermijden trof je die rookstandaard-lettercombinatie vaack aan. Men had in Nederland trouwens toch de neiging om namen te verfraaien. Zo voegden de dames van de stomerij die ik in Amsterdam mijn klandizie gunde het lidwoord de aan mijn naam toe: meneer De Botvanger. Maar goed, de naam Van Waerden had een rol in mijn droom gespeeld en als ik een en ander nu niet snel noteerde was alles voorgoed vervlogen - en dat mocht niet. Ik wist zeker dat het niet mocht. Waar ik die zekerheid vandaan haalde, wist ik niet, maar of ik het wel of niet wist was van geen belang. Zou dat bij schrijvers ook zo gaan, dacht ik toen ik achter het bureau van Suzies vader ging zitten. Een muur van de kamer hing vol met foto's van renpaarden -Van Waarde was een groot liefhebber van de draf sport en eigenaar van een befaamde stal. Op het bureau stonden familiefoto's in gouden lijsten en een fikse bronzen buste van Frank Sinatra. Maar er lag ook een okerkleurig blocnote (*country 100 feuilles bloc bureau -format 148X210 - quadrillé 5xt papier suifin 70 g*). Ik sloeg het open en begon op het ruitjespapier te noteren wat ik me van mijn droom herinnerde.

Ik schoof de fluwelen gordijnen die de kleur hadden van een door het op zijn einde lopende seizoen aangetaste rode roos open. De dag brak aan. In de verte boven zee leverde de nacht nog een grauw en leiblauw achterhoedegevecht, maar dichterbij huiverde op het duinzand en de helmplant reeds het kale witte licht van de ochtend. Uren achtereen had ik geschreven in een alles of niets poging mijn droom in woorden te vangen. Het was me niet gelukt, dat kon ik nu wel vaststellen. Op een paar velletjes na had ik de hele blocnote volgeschreven, maar hoewel ik gaandeweg steeds meer controle over mijn woorden had gekregen, was de droom me telkens ontglipt, alsof er een superieur kat- en muisspel werd gespeeld, waarin de kat hoe laag hij ook loerde en hoe soepel hij ook sprong de muis net niet te pakken kreeg. En net niet is helemaal niet. Vellen vol woorden, woorden, woorden, maar ze hadden niets uit te staan met de volledigheid van de droom. Klaarblijkelijk kon je een droom alleen maar dromen en was schrijven iets anders. Lichamelijk voelde ik me uitgeput, geestelijk uitgewrongen en ik had mijn doel niet bereikt. Toch voelde ik me niet ongelukkig. Ik keek uit het raam en zag hoe boven zee het donker van de nacht geweken was en hoe 'n zonnestraaltje schuchter lekte aan 'n duintop en terwijl ik volstroomde met een gevoel dat ik niet anders dan kosmisch kan noemen wist ik dat er deze nacht misschien een dromennotulist gesneefd was, maar een nieuwe Nederlandse schrijver geboren. Ik trad terug van het venster, nam de blocnote peinzend ter hand en bladerde hem door. Hier en daar maakten zich woorden

en namen los die in de droom een zekere dwingende rol hadden gespeeld. Er was sprake van een schrijver die niemand ooit in levenden lijve had ontmoet en die meer dan 40 jaar geleden een succesroman had geschreven en vervolgens nooit meer iets van zich had laten horen. Die schrijver heette Matthijs de Schrijver (sic). In mijn idiote droom was ik neerlandicus en kreeg ik een manuscript toegestuurd dat een nieuw, althans nog onbekend, verhaal van die s(S)chrijver bleek te behelzen, maar het was niet door de auteur zelf verzonden. Op dit moment van mijn droom kwam de naam Van Waerden op de proppen. Die had er iets mee te maken. De titel van het verhaal was *Een Hollandse Roman* (re-sic; op dit punt draaide mijn fantasie kennelijk nog niet op volle toeren). Ik ging op zoek naar die Van Waerden en ik vond hem ook, maar er gebeurde iets gewelddadigs waardoor ik hem uit het oog verloor. Daarna veel locaties en mensen met namen en ik raakte het manuscript kwijt, zodat ik nu zonder te weten wat ik deed achter van alles en iedereen aanrende: Van Waerden, de s(S)chrijver en het manuscript. Alsof ik naakt in een station liep en het perron niet kon vinden waar vandaan de trein die ik moest halen al vertrokken was. Wat een mens niet allemaal voor onzin bij elkaar kon dromen.

Maar goed, dat had ik nu van me afgeschreven, en meer dan dat: dankzij die droom had ik misschien wel mijn roeping gevonden. Ik maakte een V-teken naar een van de foto's aan de muur, waarop het beroemdste paard uit de stal van Van Waarde stond, het paard dat ontelbare koersen voor hem had gewonnen, de wijd

en zijd vermaarde Hippolytus (volgens Suzie genoemd naar een kerkvader uit Klein-Azië - haar vader stelde jaren pogingen in het werk om de monniken van Athos zo ver te krijgen dat ze hun gebied aan hem verkochten). Aan de loopbaan van Hippolytus was een einde gekomen toen zijn hoef de bron van een gemene en besmettelijke infectie bleek te zijn, die de hele stal dreigde uit te roeien.

Het was al te laat om nog naast Suzie onder de dekens te schuiven. Ik zou me zelfs moeten haasten, wilde ik nog op tijd op mijn werk in Amsterdam komen. Gelukkig waren ze daar niet zo stipt, maar al te gek kon ik het toch ook niet maken.

Op mijn tenen ging ik de slaapkamer in. Ik legde de blocnote op het tafeltje naast het bed; zo kon Suzie bij het ontwaken zien dat ik de uren buiten bed niet in ledigheid had doorgebracht.

Ik griste mijn kleren bij elkaar en wierp voor ik de deur achter me sloot nog een laatste blik op mijn vriendin zoals ze daar lag in diepe slaap, haar rossige golvende haar uitgewaaierd over het kussen, haar mond een beetje open, de ene arm half uit het bed hangend, de andere om het kussen geslagen. Alles van waarde is weerloos, dacht ik verliefd.

In Amsterdam had ik sinds een paar weken een baantje bij Hattum en Molenberg, een klein eerbiedwaardig uitgevershuis dat al bijna een eeuw was gevestigd aan een van de grachten. Ik was er hulp in het magazijn en mijn werk bestond uit het uit- en inpakken van boeken. Als de seizoenendruk voorbij was

zou ik weer de bijstand in moeten tot ik iets anders had gevonden. Niet dat ik daaronder leed - ik vond mijn leven perfect geregeld en genoot er met volle teugen van.

Wat had ik allemaal al niet gedaan de laatste jaren!

Toen ik de middelbare school erop had zitten, had ik me ingeschreven bij de universiteit voor een rechtenstudie - dit vooral om van het gezeur van mijn ouders af te zijn die zich veel zorgen maakten over mijn toekomst. Het idee was dat ik altijd nog kon switchen als die studie me niet beviel. Mijn ouders vonden dat de helft al gewonnen was als ik maar vast ingeschreven stond.

‘En, wat doet Tonnetje?’ vroegen de kennissen.

‘O, studeert rechten,’ antwoordden mijn ouders. Maar dat deed Tonnetje natuurlijk helemaal niet.

Na mijn inschrijving had ik me nooit meer op de universiteit laten zien. Met mijn schoolvriend Thomas Ego (ja, inderdaad, de zoon van de bekende auteur Theo Ego) stortte ik me in het hoofdstedelijke nachtleven tot dat ons de keel uit ging hangen. Thomas ging alsnog studeren (Nederlands) en ik maakte een begin met mijn maatschappelijke carrière, die de vorm aannam van een lange reeks tijdelijke baantjes, steeds onderbroken door periodes van aangename werkloosheid. Kieskeurig was ik niet. Schoonmaker bij een sportschool, fotograaf op een rondvaartboot, barkeeper in een disco voor de artistiek begaafde jeugd, geile stem voor een o6-nummer, enquêteur voor Maurice de Hond, volontair bij een bank (toen dacht ik even ernst met mijn toekomst te moeten gaan maken), bediener

van een brandslang bij een popconcert, enzovoorts. Mijn laatste betrekking was bij een toneelgroepje dat maar anderhalve productie lang bestond; toen was de subsidie op. Ik was er in dienst als chauffeur en manusje van alles. Inspiciënt, mocht ik me noemen. Daar ontmoette ik Suzie die toneelambities had en zich in de omgeving van het groepje ophield. Tijdens het opheffingsfeest kregen we beiden plotseling het idee voor elkaar geboren te zijn.

Het baantje bij de uitgeverij had ik gekregen na een tip van Thomas Ego met wie ik bevriend was gebleven en die sinds een paar jaar niet alleen doctorandus was, maar ook redacteur bij Hattum en Molenberg. Soms gingen de pakknecht en de doctorandus samen lunchen, een bezigheid die erg in de mode was bij dit uitgeversbedrijf. Men had dan even het gevoel tot de grote wereld te behoren. Lunchte men zich in Parijs en New York ook niet ongens? Ook vandaag hadden we een lunchafspraak.

Toen de ochtend voorbij was belde ik naar boven. Ik was moe. Als tijdelijke kracht belastten mijn magazijncollega's me bij voorkeur met de zwaarste pakken; bovendien had ik 's nachts nauwelijks een oog dichtgedaan.

‘Ik kom eraan,’ zei Thomas en even later kwam hij de trap af, in gezelschap van een van de directeuren, Hattum jr., die toch ook alweer een jaartje of zestig was.

‘Dus de schrijver is weer bezig,’ zei Thomas lacherig.

‘Ja, daar komen we waarschijnlijk nooit vanaf,’ zei de uitgever zorgelijk. Hij was een kleine kogelronde man met een al even rond hoofd dat voor een groot deel in beslag werd

genomen door een uilebril. Zijn grijze haar was geknipt als dat van een page uit vroeger eeuwen.

‘Zo Visjager,’ groette hij me in het voorbijgaan.

‘Eh ... Botvanger,’ verbeterde Thomas, terwijl ik er een beetje lullig bijstond, mijn gedachten door wat er op de trap was gezegd elders.

‘Nou ja ... ; zei Hattum jr. vaag en verdween in de receptie om het meisje dat daar zat in haar borsten te knijpen.

Terwijl we over de gracht liepen zei ik met het gevoel dat de droom van afgelopen nacht me opnieuw bij zich trachtte in te lijven:

‘Hoe spel je dat, schrijver?’

Thomas keek me bevreemd aan. ‘Hoe bedoel je?’ ‘Op de trap hadden Hattum en jij het over een schrijver die weer bezig was en waar jullie nooit van zouden afkomen.’

‘Ja, en?’

‘Hoe spel je schrijver, met een kleine s of een grote?’

Nu stond Thomas stil. Hij zweeg een poosje. Zei toen: ‘Krankzinnig. Je spelt het zowel met een grote s als met een kleine. Hoe kom je daar in hemelsnaam op?’

‘Ik weet niet, ik begrijp het zelf niet,’ zei ik.

‘Heb je het tweede gezicht of zo? Daar heb ik tot nu toe nog nooit iets van gemerkt. Je gaat toch niet met allerlei kruidendokters om?’

Ik schudde mijn hoofd. Het zou toch niet zo zijn dat mijn droom realiteit was? Ik begon een beetje bang te worden, onder andere van mezelf.

‘Wat is er precies aan de hand met die schrijver?’

‘Waarom komen jullie nooit van hem af?’ vroeg ik toen we in het restaurant waren

aangekomen. De ober zette twee dubbele wodka voor ons neer. We klonken elkaar toe.

‘De schrijver waar we het over hadden heet De Schrijver, Matthijs de Schrijver, en Matthijs de Schrijver is een querulant die de uitgeverij al sinds mensenheugenis achtervolgt met processen, sommaties, dreigbrieven, scheldtelefonades en verpakte drollen,’ begon Thomas. ‘Hij is de man van één boek, *Weerzin*, dat boek is vlak na de Tweede Wereldoorlog verschenen en heeft toen in beperkte literaire kring even furore gemaakt. Dat was allemaal lang voor onze tijd. Het boek kwam niet voor op onze lijst voor het eindexamen destijds en in mijn studie is het ook niet behandeld. Voor details zou je bij mijn vader moeten zijn. Het boek verscheen bij Hattum en Molenberg. Het was een soort prestige-uitgave - de uitgeverij gaf toen nauwelijks literaire boeken uit, anders dan nu. Daarna is er nooit meer iets van De Schrijver verschenen. Dat is onze schuld, zegt hij. Hij claimt nu al, moet je nagaan, veertig jaar lang dat hij na het verschijnen van *Weerzin* het manuscript van een nieuw boek heeft gestuurd en dat wij dat hebben weggemaakt. En volgens Hattum en Molenberg hebben we dat manuscript nooit ontvangen en kunnen we het dus ook niet hebben weggemaakt. Zoals gezegd, het gedonder daarover is nu al veertig jaar aan de gang.’

‘Wie heeft er gelijk, denk je?’ Thomas haalde zijn schouders op.

‘Ik heb er geen idee van,’ zei hij. ‘Wat mij betreft speelt alles zich in de grijze oudheid af. Ik zie het meer als een komisch bijverschijnsel van het uitgeven. Al moet ik wel zeggen dat er nu ook nog wel eens een

manuscript zoek raakt, zoals een sok in de wasmachine.'

'Misschien zwerft het nog ergens in het gebouw rond.'

'Dat betwijfel ik. Ik neem aan dat er destijds grondig naar is gezocht. De zaak is sindsdien trouwens drie keer verbouwd. Dan was het toch wel een keer boven water gekomen. Ik denk dat dat manuscript nooit heeft bestaan.'

'Hoe heette dat boek?' vroeg ik.

'Eh ... *Een Hollandse Roman* of zoiets. Wat is er? Wat kijk je raar?'

'Ik kan het je niet uitleggen, het is te ingewikkeld.'

'Die Matthijs de Schrijver leeft dus nog?'

'Vanochtend was er weer een brief van hem.'

'Waar woont hij?'

'Santpoort.'

'Santpoort?'

'Ja. Het gekkenhuis, al mag je dat niet zo noemen. Maar daar komen zijn missives niet altijd vandaan. Ze komen ook wel eens uit Almelo of uit Breda of Utrecht. Dat kun je dan aan het poststempel zien. Volgens mij zwerft hij door het land en wordt hij zo nu en dan opgenomen. Ik denk dat hij aan de drank is. Maar waarom wil je dat allemaal weten?'

'Ik moet hem spreken. Als ik hem gesproken heb kan ik het je misschien uitleggen.'

'Ik hoop het een keer te horen,' zei Thomas.

'Zullen we het nu over iets vrolijkers hebben?'

Hoe gaat het met Suzie en jou?'

Ik wilde uitgebreid gaan antwoorden toen er een ober op ons tafeltje afkwam. 'Meneer De Botvanger?'

'Botvanger,' corrigeerde ik. 'Telefoon voor u.'

Het was Suzie. Haar stem klonk vreemd. Ze zei dat haar moeder had gebeld uit St. Tropez,

dat haar vader levensgevaarlijk gewond in het ziekenhuis was opgenomen, dat er aan boord van zijn motorjacht een ontploffing was geweest waarbij Herman Zuur was omgekomen, dat ze over een half uur met het privévliegtuig van een van haar vaders zakenvrienden, een zekere Wansloot, naar St. Tropez vloog en dat ze me nu al miste.

Het verhaal achter het verhaal

Persoonlijk vind ik dit hoofdstuk, van Remco Campert, het meest verwarrende hoofdstuk van het hele feuilleton. Remco Campert neemt niet zijn collega schrijvers op de hak, maar de lezer!

Remco, de grootmeester in dromen, verklaart simpelweg een groot deel van de eerdere gebeurtenissen tot een droom! Maar mij werd niet duidelijk wat nu droom was en wat nog werkelijkheid, in het verhaal. Dat is de macht van De Schrijver. En wij, eenvoudige lezers, hebben maar voor zoete koek te slikken wat Hij ons voorschotelt.

Enfin, laat u zich ook maar rustig verwarren. Het komt allemaal wel weer goed. Zolang professor emeritus Wim Klooster ons maar op het rechte spoor houdt met zijn 'Korte samenvatting van het voorafgaande'.

Wordt vervolgd!

PS: De rest van dit verhaal achter het verhaal zit weer vol jeugdmijmeringen, maar dat mag u dan ook gewoon overslaan als u wilt.

Remco Campert was mijn jeugdheld. Zijn korte verhalen waren voor mij als puber onweerstaanbaar. Ik was er trots op 'Een ellendige nietsnut' te zijn, en 'Alle dagen' waren inderdaad 'feest', of hoorden dat te zijn.

Het werd tijd om de wereld te ontdekken, al was het schooljaar nog niet afgelopen. Ik

was net zestien geworden en liep dus weg van huis. Niet dat het leven thuis slecht was, maar de zon scheen, de hormonen gierden door mijn lijf, de wereld riep en ik had haast. Voor mijn moeder had ik een briefje achtergelaten, dat Winston Churchill ook nooit zijn school had afgemaakt, net zo min als Cornelis Verolme, dus het zou zeker goed komen met mij.

Mijn vriendinnetje Ineke bracht me achterop haar fiets naar de Duitse grens. Liftend kwam ik in München terecht, waar ik werk vond op de Grossmarkt Halle, een groentemarkt voor groothandelaren. De ene nacht laadde ik zakken uien of tomaten uit een treinwagon in een vrachtwagen, en de volgende nacht andersom. Tomaten betaalden beter dan uien, maar als je een zak liet vallen, zoals ik de eerste nacht deed, werd de schade afgetrokken van je loon.

Van m'n eerstverdiende geld kocht ik een tent, een platenspeler die op batterijen werkte en de single 'Let Me Hang Around' van Muddy Waters.

Ik werkte alleen de oneven nachten en leefde drie maanden comfortabel op de stadscamping aan de oever van de Isar, waar ik mijn haar liet groeien en veel vrienden maakte. Tot de dag dat ik werd opgewacht en meegenomen door twee politieagenten in een groene kever.

Mijn moeders buurman, de commissaris van politie, had mij op een opsporingslijst van Interpol gezet. Mijn portret hing op alle Europese politiebureaus, begreep ik. Dat vond ik wel wat.

In mijn bijzijn belde de wachtcommandant met mijn moeder. Mijn moeder kon me

direct komen halen, zei hij. Ze konden me ook terugbrengen, maar dat moest dan gebeuren door een Interpol agent die mij formeel zou escorteren naar Nederland, vermoedelijk per trein. En het kon wel een paar weken duren voordat ze daarvoor iemand beschikbaar hadden.

“Geen enkel probleem”, zei mijn moeder. “We hebben het drie maanden gered zonder hem. Die paar weken houden we het ook nog wel vol.” Dus werd ik opgesloten in een Duitse jeugdgevangenis.

Ik had een heerlijke tijd in de gevangenis. Ik hoefde niet meer te werken. Ik kreeg drie maaltijden per dag, koffie en thee met koekjes tussendoor, elke ochtend douchen zonder munten, en de rest van de dag zoveel boeken als ik maar opkon. Er was namelijk een bijna ongerepte gevangenisbibliotheek met een bibliothecaris voor wie ik een godsgeschenk was, een jongere die wilde lezen.

Daar ontdekte ik Herman Hesse's romans 'Steppenwolf' en 'Siddharta', die speciaal voor mij geschreven waren, net als de gedichten van Rainer Maria Rilke.

En in de Duitse vertaling ontdekte ik Nabokov's 'König, Dame, Bube' (*ik identificeerde me volledig met de Jongen die de minnaar werd van de Dame*), en 'Gelächter im Dunkel' (*over een man die blind is voor wat er voor zijn ogen gebeurt, totdat zijn ogen geopend worden, en hij door wat hij dan ziet vervolgens echt volledig blind wordt*).

Het waren de eerste boeken die ik in mijn leven las over 'de leugens van het leven'. Ik ken al die titels nog zo goed omdat ik die boeken nog steeds heb. Ik heb ze uit de gevangenisbibliotheek bevrijd en veilig

naar Nederland laten begeleiden door een nietsvermoedende Interpol agent. Dat was het begin van mijn eigen bibliotheek. En het fundament van mijn loopbaan als uitgever.

Theo Knippenberg's

Bulkboek[®] (Anno 1969)

Met de mooiste literatuur aller tijden,
nu op de tablet voor een habbekrats!

Op deze App staan tientallen andere digitale bulkboeken die op dit moment leverbaar zijn. Daar komen voortdurend nieuwe titels bij.

Als **Nederlandse Klassieken** vind je hier in de kiosk de hoogtepunten uit de Nederlandstalige literatuur vanaf de vroege Middeleeuwen tot het eind van de 20e eeuw, toegankelijk gemaakt voor moderne lezers, uitvoerig ingeleid en mooi geïllustreerd.

En in de boeken zitten rechtstreekse links naar relevante websites en video's.

Vanaf Karel en Elegast, Reinaert de Vos en Mariken van Nieumeghen via de Gijsbrecht van Aemstel, Sara Burgerhart en de kleine Johannes tot aan Harry Mulisch, Martin Bril en Olie B. Bommel, ze zijn nu allemaal digitaal te lezen als bulkboek.

Ook vind je hier de mooiste **Buitenlandse Klassieken**, soms vertaald en anders voorzien van verklarende woordenlijsten bij alle moeilijke woorden.

Van elke titel kun je eerst enkele pagina's lezen, voordat je besluit om pakweg twee of drie euro uit te geven voor een complete klassieker.

Maar er zijn ook gratis (mini)bulkboeken, zodat je altijd wat te lezen hebt, ook als je even helemaal zonder geld zit.

Veel leesplezier!
Theo Knippenberg

Kijk voor alle bulkboeken
en steeds de nieuwste titels
op WWW.BULKBOEK.NL